УНИВЕРЗИТЕТ "СВ. КИРИЛ И МЕТОДИЈ" - СКОПЈЕ
ПРИРОДНО-МАТЕМАТИЧКИ ФАКУЛТЕТ
ГЕОГРАФСКИ ИНСТИТУТ
СКОПЈЕ

М-р. НИКОЛА В. ДИМИТРОВ

ДЕМОГЕГОРАФСКА АНАЛИЗА НА МИГРАЦИОНИТЕ ПРОЦЕСИ ВО ЈУГОЗАПАДНИОТ ДЕЛ НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

(ДОКТОРСКА ДИСЕРТАЦИЈА)

- АВТОРЕЗИМЕ -

СКОПЈЕ, 2001

ПРЕДГОВОР

Желбата да не се заборават и да не згаснат нашите корени растргнати по светот е посилна и од ова што се обидуваме да го презентираме. Дисертацијата претставува долгогодишен напор на кабинетска и теренска работа и е само мал долг кон моите - нашите блиски роднини и пријатели мигранти во земјата и иселеници по светот. Фактот дека изборот на тезата е извршен од внатрешна потреба на авторот и поткрепен од мојот ментор д-р. Васа Даскаловски, уште повеќе го зацврсти чувството на сериозен и сестран пристап во истражувањето на исклучително комплексениот проблем какви што се миграционите процеси.

Во функција на оправдување на емпириското и потврда на научното, авторот спроведе теренско истражување во текот на летните месеци од 1997до 2000 година, во над 220 селски населби во просторот кој го третираме. На ова место чувствувам потреба покрај на мојот ментор д-р. Васа Даскаловски да искажам благодарност и на сите колеги и пријатели кои ме придружуваа во теренското истражување: проф. Љупчо Долевски (за дел од Општина Битола и Ресен, и за Општина Демир Хисар), Ташули Даевски (за дел од Општина Ресен), Бенито Јосифовски (за Општина Охрид), Ристо Пејчиновски, Сулејман (Љамче) Џеладин (за Општина Струга) и Мирослав Стефановски (за дел од Општина Битола). Благодарност на големиот број анкетирани лица кои ми помогнаа во прибирањето на исклучително важните податоци и друг драгоцен материјал. Благодарност и за старите лица во старскиот дом "Суе Рајдер" – Битола, во чие друштво бев и разговарав потсетувајќи ги на срећните денови, на младоста, но и на маките на печалбарството и на состојбите во нивните родни села.

Дисертацијата покрај за лична садисфакција и вреднување во напредувањето во научниот позив, претставува и вовед, поттик и интерес за идните научни истражувања на демогеографските миграциони процеси во другите делови на Република Македонија, а од тука и воопшто за миграциите во државата во целина. Ваквата теоретска мисла, преточена во практичноста преку примерот на миграциите претставува современо гледање на демогеографските процеси во денешната демогеографска наука.

Трудот претставува само обид да се стави на хартија еден мал дел од сето она што се случувало и се случува со миграционите процеси во Југозападниот дел на Република Македонија, а од тука, цениме, и во државата. Користејќи го методот на егзактнос со научна интерпретација, авторот ги избегнува сите обиди за импровизација, слободни хипотези и претпоставки во врска со миграциите ползувани од страна на разни фактори. Колку во тоа сме успеале, оставаме да се вреднува преку дисертација, која е дел од далеку по обемен материјал со кој располагаме.

Битола, јуни 2001 година **Авторот**

сообраќајната мрежа; Просторна разместеност на руралната емиграција во однос на оддалеченоста од централното место
3.7. Карактеристика на надворешната миграција на доселено-отселено население во рамките на републиките од поранешна СФРЈугославија и странство

ТРЕТ ДЕЛ

I Социо-географски последици од миграциите врз демографската структура на населението
1. Последици од миграциите врз бројното движење на населението, природниот прираст и етничката структура
2. Последици од миграциите врз другите демографски структури

II Последици од миграциите врз урбаната и руралната средина
1. Последици од миграциите врз урбаниот пораст, урбаната и руралната средина и врз мрежата на населби
2. Последици од миграциите врз аграрот и популацијата

III Последици од миграциите врз општествено – економскиот развој
1. Општествено-економски и политички реперкусии од миграционите процеси
2. Социо-психолошки последици од миграциите
3. Фактори кои можат да влијаат врз предвидувањето, намалувањето и планирањето на миграциите
4. Економската емиграција и нејзиното влијание врз развој на микрорегионот

IV Проекции на населението и миграционите движења
1. Проекции на населението и миграционите движења

ЗАКЛУЧОК
ЛИТЕРАТУРА
ПРИЛОЗИ

динамика на внатрешните миграции (село-град);Влијанието на миграциите село-град врз порастот на градското население и степенот на урбанизацијата;Компаративна анализа за учеството на природниот прираст и механичката компонента во вкупниот популациски пораст на градското и селското население; Специфични имиграциони и емиграциони населени места, центри, зони, подрачја и типови на регионална диференцијација на внатрешната миграција; Специфични имиграциони населби, подрачја и зони; Специфични емиграциони населби, подрачја и зони;Типови на регионална диференцијација на внатрешната миграција

2.2. Меѓуопштински миграции на населението

Интензитет, обем, потекло и други одлики на миграционите движења на доселувања;Основни регионално географски одлики на миграционите процеси на доселување и отселување

2.3. Неделни, сезонски и туристички миграции

2.4. Дневни миграции

Големина и динамика на дневните миграции на работната сила и работници според местото на работа;Големина и динамика на ученици-студенти дневни мигранти, според местото на живеење и местото на учење–студирање; Вкупен обем на дневните мигранти и внатрешната миграција

3. Надворешни миграции и нивните просторни димензии

3.1. Вкупен обем, динамика, интензитет и правци на движење на надворешната миграција

3.2. Некои демогегорафски аспекти на емиграцијата во странство

Обем, динамика и интензитет на емиграционите текови од урбаната и руралната средина ;Позначајни демогеографски белези на контингентот на вработените во странство;Полова и старосна структура; Домаќинства во странство;Школска подготовка и писменост; Активност на лицата вработени во странство; Национална структура на емиграцијата во странство

3.3. Емиграцијата во странство по држава на работа и престој

3.4. Некои белези на повратниците од странство

3.5. Емиграцијата во странство гледано по населби и специфични зони

3.6. Анализа на надворешните миграции од руралната средина во однос на положбата кон просторните детерминанти

Просторна разместеност на руралната емиграција спрема висинската разместеност на селата;Просторна разместеност на руралната емиграција во однос на орографските услови на селата; Просторна разместеност на руралната емиграција во однос на големината на селата;Просторна разместеност на руралната емиграција во однос на оддалеченоста од

Колонизации, доселувања, депортации и номадско-сточарски миграциони движења;Причини, правци, видови, обем и последици од миграциите;Војните, востанијата, ајдутството, арамиството, крџалиството и феудалната анархија-причини за присилни миграции на населението;Исламизацијата на населението и одразот врз миграциите; Промени во верскиот и етничкиот состав на населението

4.2. Осврт на миграционите процеси во текот на XIX век
Миграциони процеси на доселувања-иселувања, појава на чифлигарството, миграција на релација село-град и јакнење на градовите;Сезонско мигрирање на номадските сточари; Феудалната анархија и промени во етничката и верската структура на населението;Причини и последици од миграционите процеси за време на турското владеење

4.3. Печалбарски миграции
Причини за појава и поделба на сезонската миграција-печалбарство ;Правци и обем на печалбарската емиграција ; Печалбарството меѓу двете светски војни и негово изумирање ; Последици од печалбарството

4.4. Миграциони процеси за време на илинденското востание, балканските војни и Првата светска војна
Миграциони движења предизвикани за време на илинденското востание и понего;Миграциони движења предизвикани од балканските војни и од Првата светска војна

5. Миграциони процеси помеѓу двете светски војни
   5.1. Колонизација и внатрешни миграции
   5.2. Надворешни миграции

6. Миграциони процеси за време на Втората светска војна
   6.1. Внатрешни и надворешни миграции
   6.2. Егзодустот на Евреите

II. Демогеографска анализа на миграционите процеси од втората светска војна до денес

1. Демогеографски развој на населението и индуцирање на активни миграциони процеси во југозападниот дел на Република Македонија
2. Внатрешни миграции на населението и нивниот просторен аспект

2.1. Внатрешни миграции од траен карактер
Причини, временски интензитет, големина и динамика на внатрешните миграции (село-град. село-село, меѓуградски и меѓуопштински);Миграции на населението како последица на аграрната политика;Миграции на населението како последица од колонизацијата;Миграции на населението како последица од иселувањето на Турците ;Миграции на населението како последина од индустријализацијата на градовите;Големина и

СОДРЖИНА

ПРЕДГОВОР

ПРВ ДЕЛ

I Воведни забелешки

1. Поимот миграција
2. Граници, големина и географска положба на просторот

II Теоретско-методолошки основи на трудот

1. Појдовни основи на истражувањето
2. Предмет, цели и задачи на истражувањето
3. Општ методолошки пристап на миграциите

III Извори на податоци, иструменти, фази и анализа на податоците во истражувањето

1. Извори на податоци
2. Иструменти и фази во истражувањето
3. Анализа на податоците

IV Природни и социо-географски фактори и процеси кои ги предизвикуваат миграциите

1. Природата на просторот, фактор за миграциони движења
2. Историско-политички аспект на миграциите
3. Општествено-економски развој,процес кој влијале врз миграциите

ВТОР ДЕЛ

I Историско-географски осврт на миграционите процеси

1. Миграциони процеси во праисторискиот период
2. Македонија во античкиот период и миграции на населението
3. Средновековни миграциони процеси
4. Миграциони процеси за време на турскиот период
   4.1. Миграциони процеси до крајот на XVIII век